

Forundersøgelse af del af Nygade, Slagelse i forbindelse med udskiftning af eksisterende kloak i perioden 22. februar – 3. marts 2006.**Indhold**

Resumé.....	2
Årsag og evt. sagshistorie	2
Deltagere	2
Lokalisering og topografi.....	2
Indmåling	2
Metode og beskrivelse	3
Fundtyper og datering	3
Vurdering og evt. fremtidige tiltag	3
Anlægsliste.....	4
Fundliste.....	4
Fotoliste.....	4
Tegningsliste	4
Lagbeskrivelser	4
Måledata.....	6
SVM2005096-1_Bilag 01: Felternes placering	
SVM2005096-1_Bilag 02: Fotos på ark	
SVM2005096-1_Bilag 03: Genstandsfoto	
SVM2005096 T01	
SVM2005096 T02	

SVM2005096D011: rest af mulig gadebelægning af træ i nordprofil i felt 5

Resumé

En forundersøgelse i den middelalderlige gade "Nygade" viste enkelte steder middelalderlige kulturlag i op til 1 m's tykkelse, dog uden sikre strukturer. Andre steder var de middelalderlige affaldslag stærkt omgraved og kun bevaret i meget ringe tykkelse.

Årsag og sagshistorie

Forundersøgelsen kom i stand efter henvendelse fra bygherre om en udtalelse om skjulte fortidsminder jf. museumslovens §25 (alle sagsoplysninger findes i Musfront).

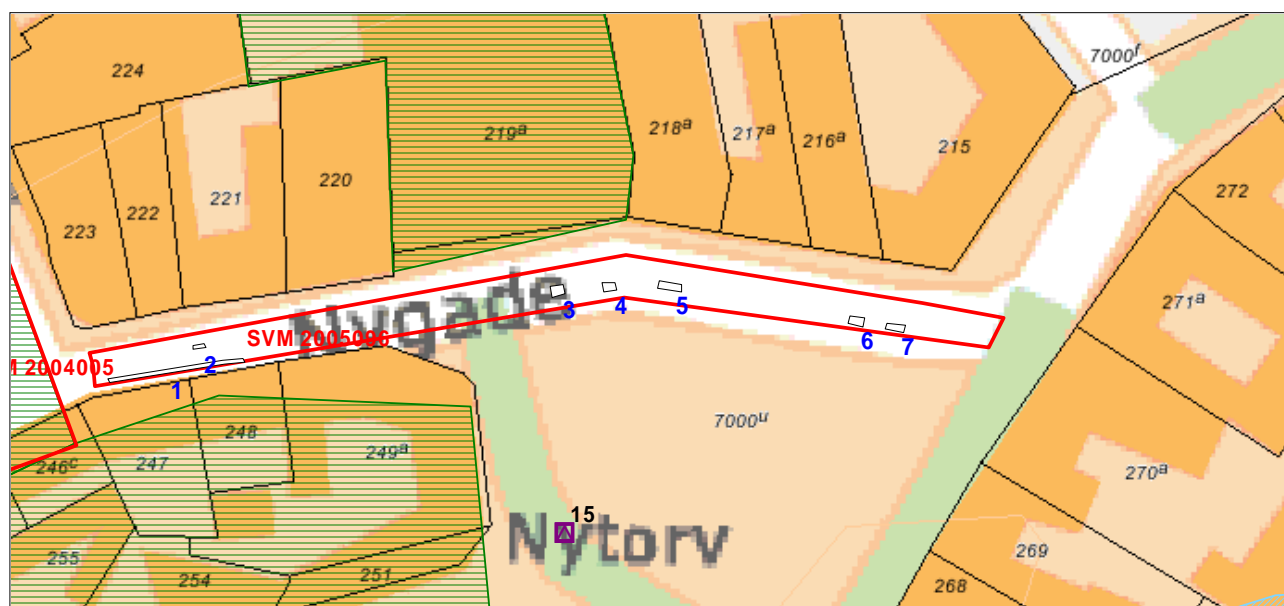
Nygade er en gade i det middelalderlige Slagelse. Ved undersøgelser i andre middelalderbyer er undersøgt forskellige vejbelægnings af træ og sten og det samme kan være tilfældet i Nygade.

Deltagere

Forundersøgelsen er udført af Sofie Jensen, Line Thorup og Kirsten Christensen (daglig leder). Gravearbejdet blev udført af medarbejdere fra entreprenørfirmaet, som har hele graveentreprisen.

Lokalisering og topografi

Nygade ligger nord for Skt. Mikkel's kirke og Nytorv i den nordlige del af det middelalderlige Slagelse. Byen ligger højt omkring 50 m o DNN. Skt. Mikkel's kirke har været omgivet af en kirkegård og i nærheden af kirken stødes ofte på skeletter (040314 - sb.15). Undersøgelser på Schweizerpladsen (SVM2004005) viste, at denne plads var stærkt afgraved, men stadig rummede bebyggelsesspor fra 1100-årene, bl.a. opfyldte brønde med neddumpede gulvlag (040314 – sb. 30).

SVM2005096 Det undersøgte områdes beliggenhed med felterne markeret

Indmåling

2 hjørner (benævnt øst og vest) af hvert felt plus udsatte niveau-søm (benævnt sømØ og sømV) er indmålt med stålmålebånd i forhold til matrikelskel og dernæst er disse punkter afsat i Mapinfo ved cirkelslagsindmåling. Nøjagtigheden må anses for at være indenfor 10 cm, da målebåndene skulle over jorddynger og udenom andre forhindringer.

Til fast punkt for nivellering valgte top af eksisterende brønd F221392 med koten 49,07 o DNN beliggende ud for Nygade 13 (jvf tegning 0401 modtaget 25-08-2005).

Metode og beskrivelse

Det var oprindeligt aftalt at der skulle graves en sammenhængende rende fra Schweizerpladsen til Fisketorvet, men det viste sig ikke at være muligt. I stedet blev gravet 1 søgegrøft (felt 1) og 6 søgehuller (felt 2-7) fordelt på strækningen fra Schweizerpladsen til Fisketorvet, hvor det var muligt at grave ned for ledninger og andre anlæg (jf. SVM2005096_bilag 01).

Med gravemaskine blev gravet gennem opfyldnings- og kulturlagene til råjorden fremkom for at afklare lagenes tykkelse. I de felter, hvor der var bevaret middelalderlige kulturlag og mulige strukturer blev profilen tegnet i målestoksforholdet 1:10 i forhold til en udsat niveaulinie (for T01 sidder niveaulinien i 48,00 m o DNN og på T02 sidder den i 48,12 m o DNN). I de øvrige felter blev profilen udelukkende beskrevet. Fund blev udtaget fra sikre identificerbare lag i profilerne, mens fund fra den opgravede jord udelukkende er medtaget i beskrivelsen af feltet og ikke samlet ind.

Fundtyper og datering

	Middelalder	1600-^
By, Kulturlag	X	X
By, Gadebelægning	X	
Fund		X

Vurdering og evt. fremtidige tiltag

Der blev gravet 1 søgegrøft og 6 felter, som viste at de middelalderlige kulturlag er stærkt gennem- og omgravede. Den eneste mulige struktur fandtes i felt 5, hvor et trælag kunne følges over 75 cm. Dette lag kan være rest af en gadebelægning af træ ligesom det blev konstateret på Gl. Torv (SVM2005040-1). I samme profil fandtes nederst enkelte sten, men de ligger for spredt til at de kan tolkes som en egentlig gadebrolægning. Ellers ingen strukturer i lagene. De middelalderlige kulturlag er overlejret af nyere tids kulturlag med indhold af stjertpotteskår (2005096x01).

På grundlag af forundersøgelsen vurderes det, at de middelalderlige kulturlag i Nygade er bevaret i så ringe tykkelse og så omgravede, at yderligere undersøgelser ikke vil give ny viden om Slagelses middelalderhistorie.

Sorø d. 9. juni 2006

Kirsten Christensen

Anlægsliste

Der er udelukkende registreret profiler og derfor ingen anlæg.

Fundliste

X-nr	Lag	Type	Beskrivelse
2005096x1	Felt 5 lag 2	Keramik	1 stjert til en stjertpote 1 randskår uglaseret med tilspidset rand

Fotoliste

Film nr	Opt	Type	Tekst	Fot	Dato
2005096	1	Digital	Gravning af vandledning (felt 1) set fra vest	KC	24-02-2006
2005096	2	Digital	Gammel vandledning i felt 1, set fra vest	KC	24-02-2006
2005096	3	Digital	Gravning af felt 1, set fra vest	KC	24-02-2006
2005096	4	Digital	Omgravet kulturjord under gasledning i sydprofil i felt 1, set fra nord	KC	24-02-2006
2005096	5	Digital	Omgravet kulturjord i felt 2, set fra vest	KC	27-02-2006
2005096	6	Digital	Skæring af asfalt til felt 5, set fra syd	KC	27-02-2006
2005096	7	Digital	Det tykke bærelag skal løsnes med maskinspade	KC	27-02-2006
2005096	8	Digital	Nordprofil i felt 5, set fra øst	KC	27-02-2006
2005096	9	Digital	Opgravet jord fra felt 5, set fra nordøst	KC	27-02-2006
2005096	10	Digital	Sofie i felt 5, set fra vest	KC	27-02-2006
2005096	11	Digital	Trælag (lag 4) i nordprofil i felt 5, set fra sydøst	KC	27-02-2006
2005096	12	Digital	Trælag (lag 4) i nordprofil i felt 5, set fra sydøst	KC	28-02-2006
2005096	13	Digital	Nordprofil i felt 4, set fra syd	KC	28-02-2006
2005096	14	Digital	Nordprofil i felt 4, set fra vest	KC	28-02-2006
2005096	15	Digital	Nordprofil i felt 4, set fra sydvest	KC	28-02-2006
2005096	16	Digital	Felt 3 under opfyldning, set fra sydvest	KC	28-02-2006
2005096	17	Digital	Opfyldning af felt 4, set fra nordvest	KC	28-02-2006
2005096	18	Digital	Rengøring efter opfyldning af felt 4, set fra nordvest	KC	28-02-2006

Tegningsliste

T-nr	Type	Målestok	Init
T01	Nordprofil felt 4. Niveaulinie i 48,00 m o DNN	1:10	LT
T02	Nordprofil felt 5. Niveaulinie i 48,12 m o DNN	1:10	SJ
T03	Beskrivelse af nordprofil og indmåling af felt 3		
T04	Beskrivelse af profil og indmåling af felt 7		

Felt- og lagbeskrivelser**Felt 1:**

Opgravet i forbindelse med nedgravning til vandledning.

I den vestlige ende stabilgrus fra ny vandlednings nedgravning.

Ingen rene kulturlag kunne identificeres i den østlige ende af grøften, da traceet lå lige oveni en gammel vandlednings nedgravning.

Felt 2:

Dybde ca. 2,5 meter.

Lag 1: de øverste 70-80 cm af nedgravningen var et lag stabilgrus.

Lag 2: Mørkt gråbrunt humusholdigt ler med tegl (munkesten), enkelte dyrekogler og træstumper. Laget virker omrodet og der er også kloakrør nederst i feltet (ca i 2 meters dybde). Der ud over virker træstykkerne ikke som om at de har været del af en vejbelægning og jorden lugter ikke af middelalder. Der er heller ikke tydeligt gødning i laget.

Felt 3:

Lag 1: Under den moderne vejbelægningen ligger et lag stabilgrus.

Lag 2: 20 cm tykt. Spættet groft sand/grus med sten i. I fylden er også teglnistre og stykker af gule mursten.

Lag 3: 2-5 cm tykt. Gult sand lag.

Lag 4: 15-18 cm tykt. Gråbrunt gødningsholdigt, groft sandet ler, med trækul, træ og få teglnistre. Gødningen er omdannet.

Mel. Lag 4 og 5: enkelte steder kan der mellem disse to lag identificeres omdannet træ. Dette kan muligvis være en gammel vejbelægning, men det er ikke muligt at identificere sikkert, grundet den dårlige bevaring af træet.

Lag 5: 12-15 cm tykt. Gråt groft sand, med trækul og mange småsten, ingen tegl. Laget er meget hårdt i sin struktur og kan derfor være et muligt planeringslag (evt. for den omsatte vejbelægning af træ mellem lag 4 og 5).

Lag 6: Groft gult sand (undergrund).

Felt 4:

Se T01 for profiltegning:

Lag 1: ca 45 cm tykt. Under den moderne vejbelægning, stabilgrus.

Lag 2: 30 cm tykt. Brungråt sandet ler, med mange teglstykker og trækul. I laget er der i blandet lidt blålersklatter og nederst er der nogle småsten. Et stjertpotteskår, som blev set i den opgravede jord kan være fra dette lag.

Lag 3: 10 cm tykt. Gult sand lag.

Lag 4. 10 cm. Tykt. Gråbrunt gødningsholdigt sandet ler. Indeholder trækul og teglnistre.

Mel lag 4 og 5: Mellem disse to lag kan visse steder identificeres et ca 2 cm tykt gult sand lag, i stil med lag 3.

Lag 5: 40-50 cm tykt. Meget heterogent gruset ler. Fyldet er mangefarvet (mest teglrødt) og indeholder tegl, sten, rødbrændte ler klumper og blålers klumper. Tolkes som et opfyldningslag af byggematerialer.

Lag 6: 40 cm tykt. Gødningslag. Mørkt gråbrunt gødningsholdigt ler. Indeholder smågrene, dyrekogler og trækul. I bunden af laget er der enkelte sten, men ikke nok til at tolke dem som vejbelægning.

Lag 7: Blåler (undergrund).

Felt 5:

Se T02 for profiltegning.

Lag 1: Stabilgrus under moderne vejbelægning.

Lag 2: Heterogent, gulbrunt ler med mange teglbrokker og trækul. Potteskår fundet i profil (2005096x01)

Lag 3: Brungråt sandet ler med trækul og tegl i fyldet.

Lag 4: Trælag. Velbevaret i vestlig side men omdannet i øst og svær at erkende i hele profilen (0-7 cm tykt).

Lag 5: Gråbrunt gødningsholdigt ler, med små træstykker og få små sten i fyldet. Ingen tegl i dette fyld.

Lag 6: Blåler (undergrund).

Felt 6:

2,2 meter nede er lagene stadig omrodet, med mange sten (vandedning).

Felt 7:

Lag 1: Moderne vejbelægning og stabilgrus.

Lag 2: 40 cm tykt. Mørkt gråbrunt gødningsholdigt ler med trækulsstykker og dyreknogler. Ingen tegl i dette lag

Mel. Lag 2 og 3: Grænsen mellem disse to lag ”dykker” og man må forvente at der har været en form for nedgravning. Der er dog ingen klare strukturer der kan identificeres.

Lag 3: Blåler (undergrund).

Måledata

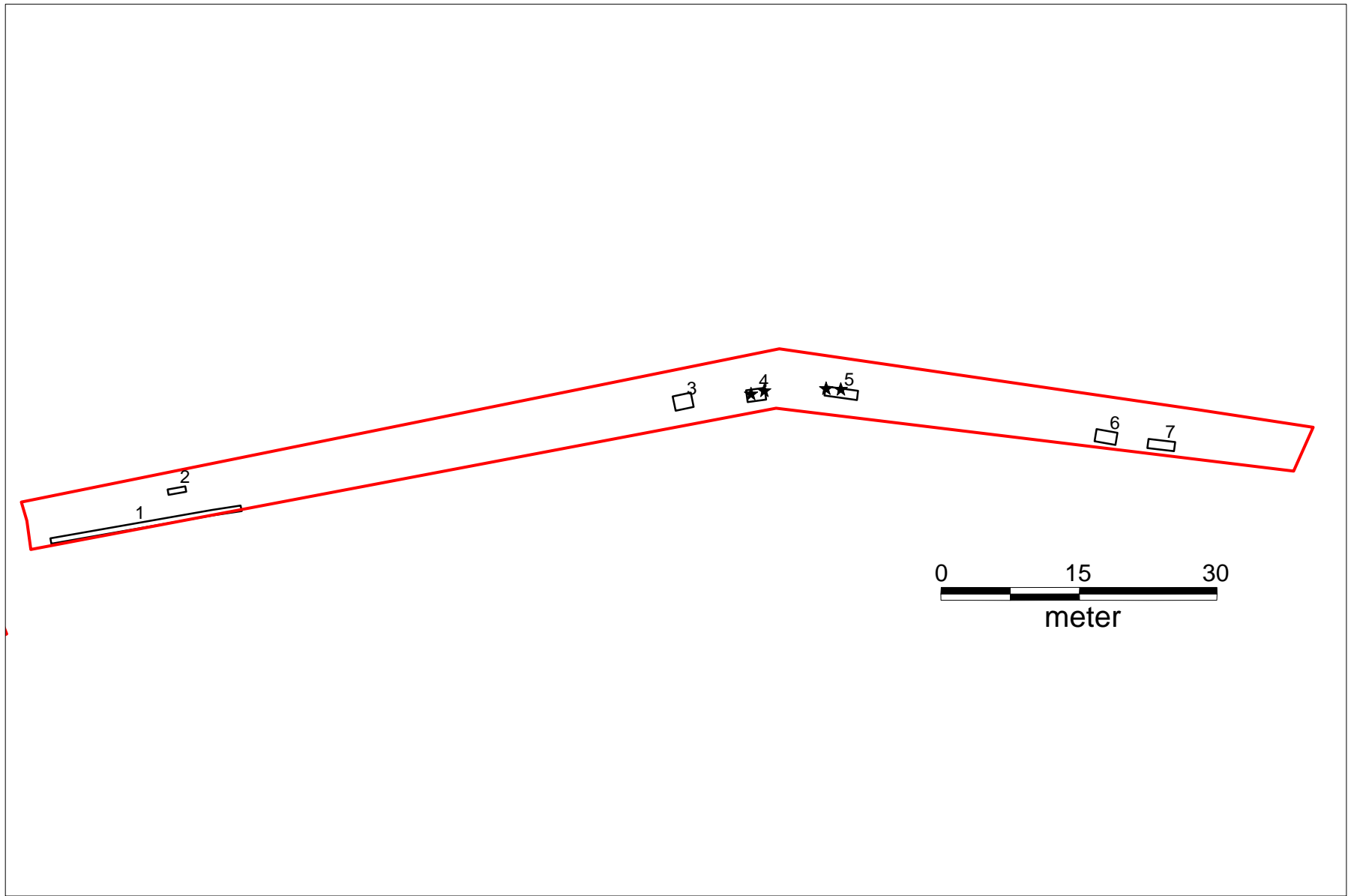
P.nr	MI_X	MI_Y
Felt1v	-147989.78	108492.89
Felt1ø	-147972.17	108495.63
Felt 2v	-147977.03	108498.55
Felt 2ø	-147975.1	108498.84
Felt 3v	-147921.93	108507.57
Felt 3ø	-147919.96	108507.95
Felt 4v	-147913.94	108508.08
Felt 4ø	-147911.92	108508.32
Felt 5v	-147905.28	108508.35
Felt 5ø	-147901.76	108507.79
Felt 6v	-147875.92	108503.13
Felt 6ø	-147873.66	108502.67
Felt 7v	-147870.29	108501.95
Felt 7ø	-147867.4	108501.55

Profiler

P.nr	MI_X	MI_Y	Z (m o DNN)
Felt4sømØ	-147911.97	108508.06	48,00
Felt4sømV	-147913.41	108507.74	47,97
Felt5sømV	-147905.23	108508.16	48,12
Felt5sømØ	-147903.64	108508.06	48,12

Alle måledata er i System 34 Sjælland

SVM2005096 Bilag01: fordelingen af felter. Stjerner markerer tegnede profiler.

2005096D01.JPG

2005096D02.JPG

2005096D03.JPG

2005096D04.JPG

2005096D05.JPG

2005096D06.JPG

2005096D07.JPG

2005096D08.JPG

2005096D09.JPG

2005096D10.JPG

2005096D11.JPG

2005096D12.JPG

2005096D13.JPG

2005096D14.JPG

2005096D15.JPG

2005096D16.JPG

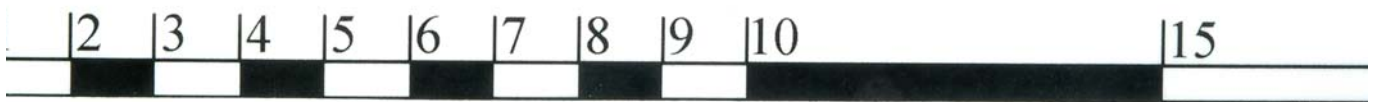
2005096D17.JPG

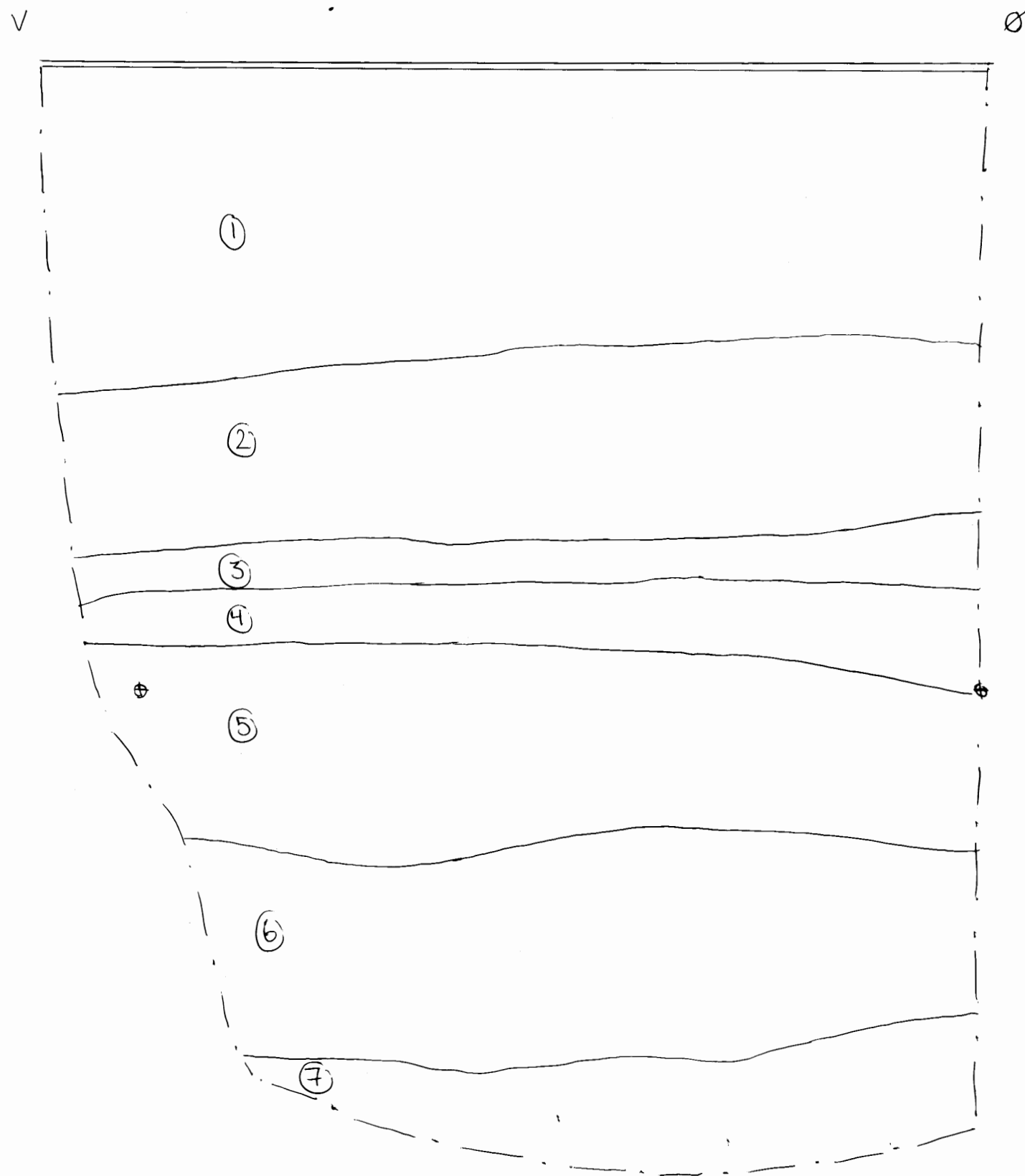
2005096D18.JPG

SVM2005096 x 01

Nordprofil område 4

① Moderne vejbelægning & stabilgrus

② Brungråt sandet ler, med mange teglstykker og trækul. Blå lers klatter og nederst nogle småsten. Mulig stjernepotte fra dette lag (set ved opgravning).

③ Gult sand lag.

④ Gråbrunt gedningsholdigt sandet ler. Indeholder trækul & teglnistre.

→ Mellem lag 4 & 5 kan visse steder identificeres et gult sandlag, i stil med lag 3 (2 cm tykt).

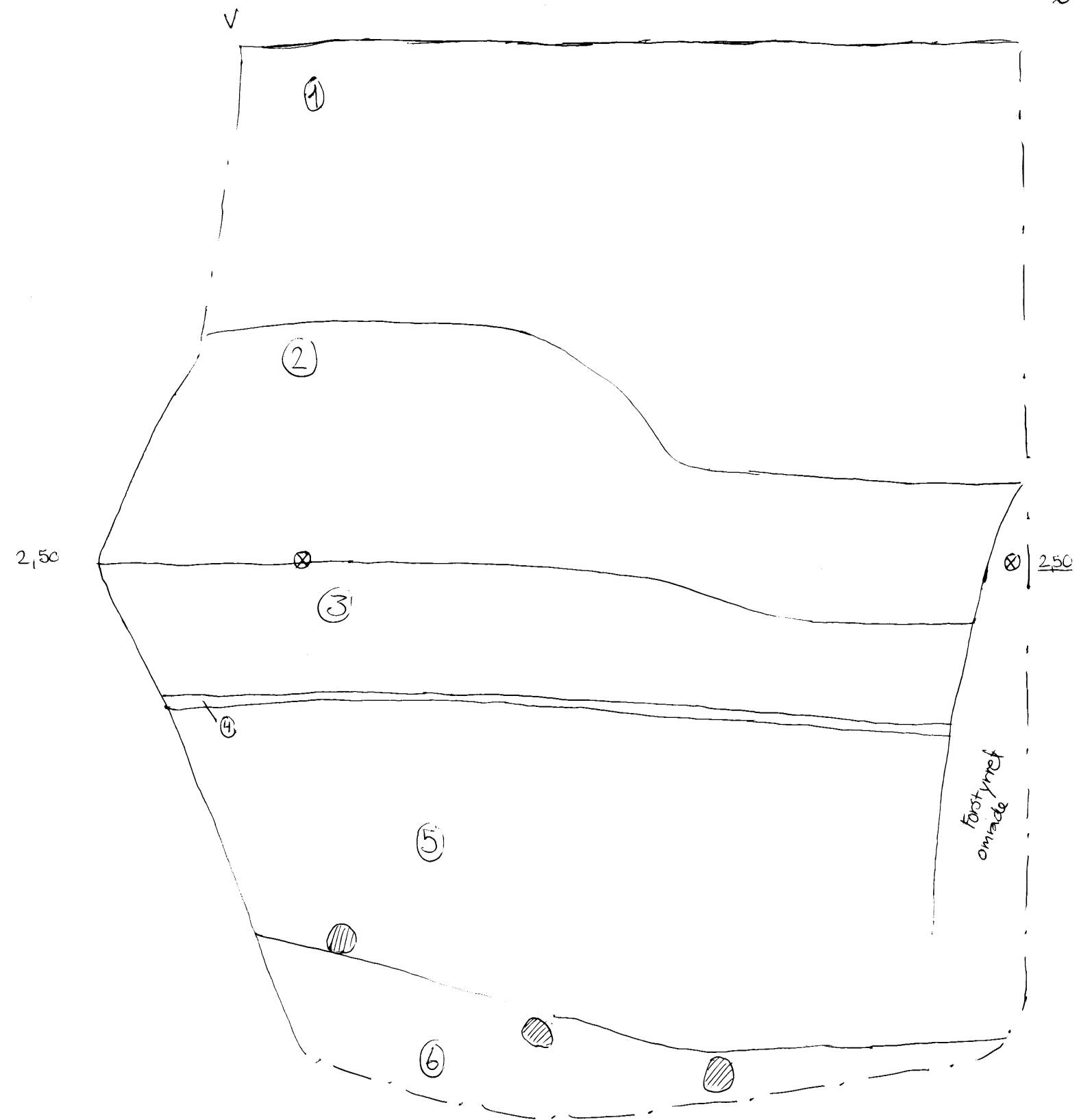
⑤ Meget heterogent gruset ler. Fyldt er mange-farvet (mest teglrødt) og indeholder tegl, sten, rødbrændte lerklumper og blåers klumper. Opfyldningslag af byggematerialer.

⑥ Gedningslag. Mørkt brungråt gedningsholdigt ler. Indeholder smågrene, dyre krogler og trækul. I bunden af laget er der enkelte sten, men ikke nok til at være vejbelægning.

⑦ Blåler

SM2005046-1 Nygaard
27/02-2006 1:10

Nordprofil område 5

- ① Stabilgrus
- ② Heterogent, gulbrunt ler med mange teglbrøkker og trækul. Potteskår i profilen.
- ③ Brungåt sendet ler med trækul & tegl i fylden
- ④ Trælag, velbevaret i vestlig side, men omdannet i øst & svært at erkende i hele profilen (0-7cm).
- ⑤ Gråbrunt gødningsheldigt ler, med små træstykker og få små sten i fylden. ÷ tegl.
- ⑥ Blå ler